



Objectiu:

- Valorar els diferents motius pels quals els infants i joves es fan soldats
- Pensar en propostes per a prevenir aquesta problemàtica

Participants:

A partir de 13 anys

Material:

Fotocòpies del document annexat, i opcionalment, dels articles d'anàlisi

Temps:

50 minuts

Desenvolupament de l'activitat:

Dividir l'alumnat en grups de cinc o sis persones, i fer-los llegir les fitxes següents. Aquesta lectura els ha de permetre identificar diferents causes perquè un o una menor s'allistin a un grup armat (a cada paràgraf es poden identificar diferents causes).

Avaluació:

Quins arguments han sortit? (fer una llista a la pissarra) Quins creieu que us podrien fer entrar en una guerra? Si aquestes són causes per les que alguns menors es fan soldat, què caldria fer per evitar que n'hi hagi?

Els testimonis d'aquests nou menors soldat reflecteixen com aquests menors consideren que s'han fet soldats voluntàriament, sense pressions externes. Creieu que en cap dels casos hi ha hagut motius externs per fer-se soldats? Creieu que han estat decisions completament lliures?

Orientacions:

Aquesta activitat es pot complementar amb informació bàsica sobre menors soldat a: <http://www.escolapau.org/img/programas/educacion/mundo/ficha018.pdf>, i amb les activitats *Dibuixa l'animal que més t'agrada*, i *Narració pautada*.

En l'àmbit de l'educació formal, l'activitat pot ser especialment adequada per l'assignatura de llengua, o la de ciències socials.

Propostes d'acció:

Una de les possibles línies d'actuació és evitar la propaganda de l'exèrcit per promoure la implicació dels menors als exèrcits. Al vostre poble o ciutat heu vist propaganda de l'exèrcit per allistar-se com a soldat? On? Creieu que és positiu o negatiu? Perquè? Creieu que la imatge que es vol transmetre en aquests anuncis es correspon a la realitat del que suposa ser soldat?

→ Si esteu en contra de la publicitat a favor de l'allistament a l'exèrcit, busqueu l'entitat responsable que permet aquesta publicitat (l'escola, l'Ajuntament, la companyia de transports, etc.) i escriviu una carta expressant la vostra disconformitat i reclamant que es retiri.

L'associació Fundació per la Pau promou la campanya "Escoles per la pau, escoles objectores", que promou que les **escoles rebutgin la publicitat a favor de l'Exèrcit** en el seu establiment. Unes 150 escoles d'arreu de Catalunya ja s'han compromès amb aquesta campanya. Sabeu si la vostra escola participa en aquesta campanya? Si no, creieu que ho hauria de fer?

→ Si la vostra escola no participa a la iniciativa de les Escoles Objectores i creieu que hauria de ser-hi, organitzeu una petita campanya informativa en el si dels edificis escolars explicant els vostres arguments, i demanant a l'escola que s'impliqui en aquesta iniciativa.

Per a obtenir informació sobre la campanya, i saber què implica participar-hi, consulteu:

www.fundacioperlapau.org/pau1/activitats/campanyes/escoles%20objectores/escoles_objectores.htm

El procés de reclutament: ¿soldat voluntari o forçat?

<p>No tens elecció, per defensar-te, per estar sa i estalvi, has d'estar armat. (François, Congo)</p>	<p>Algunes guerrilles van venir, així que hi vaig anar i vaig parlar amb ells, i volia unir-me a ells, i van dir que si volia anar amb ells, que tindria una bona vida amb ells. Em van dir que tenien diners, que se'ls regalava roba, i que bé, a vegades s'havia de passar gana, però que tenien diners. (Alfredo, Colòmbia)</p>		
<p>Als tretze anys em van fer fora de l'escola. Estava fumant herba. Això és el que va passar, em van enganxar i expulsar per això. Necessitava fer alguna cosa i per això vaig decidir enrolar-me. (David, Irlanda del Nord)</p>	<p>Quan el meu germà va entrar a casa, em van cridar: "el teu germà et necessita". Així que vaig dir "i de què es tracta?". Va dir "he vingut a buscar-te i vaig marxar. Sense més. Em va agradar i volia marxar d'allà. (Jessica, Colòmbia)</p>	<p>El meu pare és un pescador, però bevia molt. Sovint venia a casa borratxo i ens pegava a tots. Viure a casa era horrible. La meva mare va marxar de casa per anar a treballar a Orient Mitjà com a dona de fer feines. La situació a casa era insuportable. Sempre em barallava amb el meu pare. Em ridiculitzava com una persona inútil, especialment quan anava begut. Odiava anar a casa i haver d'afrontar els insults del meu pare i volia acabar amb allò. (Sutharsan, Sri Lanka)</p>	<p>Em vaig unir als Cadets als 13 anys. Llavors vaig entrar a l'exèrcit el més aviat que vaig poder. Quan estava amb els Cadets em vaig enterar de la possibilitat d'entrar a l'exèrcit: se'n parlava molt als Cadets, i hi havia tríptics per tot arreu. (Stephen, Regne Unit)</p>
<p>La meva germana es trobava molt malament, i no teníem els mitjans de tractar-la. Llavors vaig saber que agafaria una arma per alimentar la meva família, perquè en aquell moment els Ninjas donaven mandioca per menjar a les persones reclutades. Fins i tot els donaven diners. No podia fer una altra cosa, estava forçat a agafar una arma per ajudar, per salvar la meva família. (Henri, Congo)</p>	<p>Si volia viure sota el govern dels Taliban, no gaudiríem de la vida perquè el règim talibà tenia una política racista. No teníem altra opció que lluitar contra ells. Tenia l'esperança que si lluitava contra els Taliban i els feia fora, milloraria la vida de la resta de la meva família, encara que em matessin. (Ali, Afganistan)</p>		
<p>La primera vegada que vaig sentir a parlar de la guerra va ser quan van matar el meu pare. La meva primera reacció va ser venjar-me i matar molts soldats que van atacar el meu poble quan van matar el meu pare. La meva mare estava malalta i abandonada a casa i va morir. En aquell moment vaig saber que no tornaria a ser un ésser humà. Per això em vaig allistar. (Momoh, Sierra Leone)</p>			

Per completar l'activitat sobre el caràcter voluntari o forçat del reclutament de menors, podeu basar-vos en aquest textos i encetar el debat.

Aquesta qüestió de si la decisió d'un menor de 18 anys de prendre part en un conflicte és una decisió genuïnament voluntària ens duu a un problema molt més de fons, com és la capacitat que pot tenir un menor per a prendre decisions que afecten a la seva pròpia vida en l'exercici dels seus drets d'associació i de llibertat d'expressió. És a dir, fins a quin punt es pot interferir en la decisió d'un menor de participar en un conflicte armat en nom de l'interès superior del nen, com sabem un dels pilars essencials sobre els quals s'assenta la Convenció sobre els Drets del Nen. D'una banda, la Geraldine Van Bueren es qüestiona sense arribar a donar-se a si mateixa una resposta definitiva, la restricció que pot suposar a l'autonomia del nen l'impedir-li participar en un conflicte armat en determinades circumstàncies. No sempre la decisió d'un nen d'unir-se a un grup armat és fruit de la manipulació, sinó que "nens la família dels quals i estructures socials han estat destruïdes poden trobar en l'exèrcit una institució que els proporciona una estructura de reemplaçament en la qual són alimentats i es cobreixen les seves necessitats bàsiques". En el fons, el que es planteja l'autora és que cal fugir d'anàlisis simplistes, superficials i pretesament moralitzadores, atès que un estudi més profund del problema "ens planteja la qüestió de si els conflictes armats són tan brutals que els nens són incapaços de donar el seu consentiment mentre que els adults si ho són". D'altra banda, no podem oblidar la diferent consideració i concepció dels rols que ha d'ocupar un nen en països desenvolupats o en països subdesenvolupats, i, alhora, en entorns rurals o urbans. En aquest sentit, s'ha arribat a plantejar com en comunitats rurals els nens de 16 anys es consideren plenament aptes per a treballar i són considerats com adults, pel que en conseqüència, "la comunitat també espera que participin activament en el seu defensa en cas de conflicte". (...)

A l'altra banda de la balança es troben aquells que rebutgen completament la possibilitat que menors de 18 anys participin en un conflicte, negant la capacitat d'un menor de prendre "lliurement" una decisió d'aquesta mena. Per a la Jehane Sedky, la denominació reclutament "voluntari" és enganyosa, perquè això suposaria que els nens tenen un ampli ventall d'alternatives i, d'entre totes elles, decideixen lliure i autònomament integrar-se en un grup armat. El veritable problema és que "determinades circumstàncies brutals deixen poc espai per a una genuïna decisió". La veritat és que és majoritària aquesta opinió que qüestiona obertament l'autèntica llibertat d'un menor per a prendre aquest tipus de decisions i, per tant, es declaren obertament partidaris de prohibir la participació dels menors de 18 anys en un conflicte armat.

GÓMEZ ISA, Felipe. *La participación de los niños en los conflictos armados. El Protocolo facultativo a la Convención sobre los Derechos del Niño*. Instituto de Derechos Humanos Universidad de Deusto. Bilbao, 2000. p.20-22.

Els nens, per la seva naturalesa innocent i impressionable, són summament vulnerables al reclutament militar i a la manipulació per a cometre actes de violència. Són obligats o induïts a allistar-se en grups armats. Independentment de com siguin reclutats, els nens soldats són víctimes, i la seva participació en els conflictes implica greus conseqüències per al seu benestar físic i emocional. En general, són sotmesos a abusos i molts d'ells presencien morts, assassinats i actes de violència sexual. Molts d'ells participen en matances i la majoria sofreix greus trastorns psicològics.

CARAMÉS, Albert; PÉREZ, Rebeca. *La guerra no és un joc per als menors*. La Magalla, Butlletí de la Federació Catalana d'ONGD n°3, juny 2004.